

Verantwoording

Titel Aanvullende notitie ecologie voor
beekverhoging in het Anloërdiep
Projectnummer 356720
Referentienummer -
Revisie D1
Datum 08-06-2020

Auteur Germ Zeephat
E-mailadres germ.zeephat@sweco.nl

Gecontroleerd door Rietje Klous
Paraaf gecontroleerd

Goedgekeurd door Tim Verver
Paraaf goedgekeurd

Deze notitie is mede mogelijk gemaakt door:

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

provincie **Drenthe**

Opdrachtgever:

Aanvullende notitie ecologie beekverhoging Anloërdiep

Onderwerp: Aanvullende notitie ecologie voor beekverhoging in het Anloërdiep

Projectnummer: 356720

Referentienummer: -

Datum: 08-06-2020

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van het Natura 2000 Beheerplan en de Kaderrichtlijn Water (KRW) worden in het Drentsche Aa gebied maatregelen getroffen om de natuurkwaliteiten te verbeteren. Deze maatregelen staan vermeld in het vastgestelde Natura 2000 beheerplan voor het Drenstche Aa gebied.

Het plangebied voor het pilotproject betreft een drietal beektrajecten in het Zeegserloopje, Anloërdiep en Taarloosche diep, met een gezamenlijke lengte van circa 6,5 kilometer (afbeelding 1.1). De drie beektrajecten bevinden zich binnen de begrenzing van het Natura2000-gebied de Drentsche Aa en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Vooruitlopend op het te maken ontwerp is in juli 2018 een verkennend flora- en fauna-onderzoek uitgevoerd om te onderzoeken waar zich binnen het gebied mogelijk beschermde natuurwaarden bevinden, welke mogelijke effecten kunnen worden verwacht en hoe hier in het vervoltraject rekening mee kan worden gehouden (Sweco, 2018).

Inmiddels is het ontwerp en maatregelenpakket voor het Anloërdiep op hoofdlijnen bekend en zal dit nader getoetst worden aan de wet- en regelgeving voor natuur in Nederland (Wet Natuurbescherming, beleidskaders). Hierbij zijn de gegevens en aanbevelingen uit het verkennend ecologisch onderzoek verwerkt in voorliggende notitie.

Figuur 1.1 De trajecten van de pilot Beekverhoging Drentsche Aa. — = Anloërdiep, — = Zeegserloopje, — = Taarlooschediep

1.2 Doel

Het doel van deze notitie is om de uit te voeren beekverhogingsmaatregelen, koppelkansen en compenserende/mitigerende maatregelen voor de vernatting in het deelgebied Anloërdiep te toetsen aan de Wet Natuurbescherming. De notitie kan gezien worden als een actualisatie en aanvulling op het reeds eerder tijdens de verkenningsfase uitgevoerde ecologisch onderzoek en is uitgebreid met aanvullende koppelkansen en compenserende maatregelen ten behoeve van particuliere percelen. Inmiddels is het maatregelenpakket grotendeels bekend. Het plan valt onder een vrijstelling doordat de maatregelen zijn genoemd in het reeds vastgestelde Natura 2000-beheerplan van het Drentsche Aa gebied. Wel dient de zorgplicht in acht genomen te worden, dat voornamelijk inhoudt dat negatieve schade aan flora en fauna wordt geminimaliseerd.

Uit deze aanvulling en actualisatie moet blijken of er (significant) negatieve effecten op natuurwaarden te verwachten zijn door het uitvoeren van de beoogde beekverhogingsmaatregelenmaatregelen in het Anloërdiep. En zo ja, welke maatregelen getroffen kunnen worden om (significant) negatieve effecten te voorkomen of beperken om de uitvoerbaarheid vanuit de natuurwet- en regelgeving mogelijk te maken.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de werkzaamheden met bijbehorende effecten op ecologische waarden beschreven voor de verhoging van de beekbodem. In hoofdstuk 3 is beschreven welke werkzaamheden uitgevoerd worden ten behoeve van de koppelkansen en worden deze werkzaamheden getoetst aan mogelijke aanwezige beschermde soorten. In Hoofdstuk 4 worden de werkzaamheden beschreven ten behoeve van de compenserende maatregelen voor het beschermen van de particuliere terreinen binnen de beïnvloedingszone van het project.

2 Beekbodemverhoging

2.1 Uit te voeren werkzaamheden Anloërdiep

Het deelgebied van het Anloërdiep heeft een lengte van ca. 2 km en loopt vanaf de aansluiting met het Oudemolensediep (tussen Zeegse en Gasteren) stroomopwaarts door De Burgvallen. De maatregelen bestaan voornamelijk uit het ophogen van de beekbodem en het aanbrengen van dood hout. Het tracé is opgedeeld in 6 deeltrajecten (afbeelding 3.1). Per deeltraject is kort aangegeven welke maatregelen er plaats gaan vinden.

Afbeelding 3.1: Een overzicht van het Anloërdiep met bijbehorende maatregelen (bron: Waterschap Hunze en Aa's).

Deeltraject 1

Dit tracé is ca 100m lang en start vanaf de monding in Oudemolensediep. In de eerste twee meanders tot 100m vanaf de monding zal geen beekbodemverhoging plaatsvinden.

Deeltraject 2

Deeltraject 2 betreft een overgangszone van 150m. Over de lengte van dit tracé wordt de bodemverhoging opgebouwd van 0 tot 0,5m. Dit wordt uitgevoerd door het inbrengen van houtig materiaal (zoals boomtakken) gecombineerd met zandig materiaal waarbij de bodemverhoging geleidelijk opgebouwd wordt. Mocht dit met zandig en houtig materiaal niet mogelijk blijken, wordt overwogen met dwarsbalk constructies te werken. Deze zullen om de 15 meter worden ingebracht met een verhoging van 5cm per dwarsbalk constructie ten opzichte van de huidige beekbodem. Een derde optie is door het (droog) aanleggen van een leemgoot waarin de bodemverhoging over 150 m wordt opgebouwd.

Grens deeltraject 2 en 3

Aan de bovenstroomse kant van het tweede deeltraject wordt een 'damwand'-constructie geplaatst die moet borgen dat er geen terugschrijdende erosie gaat optreden en alle bovenstroomse ophoging wegstroomt als er problemen ontstaan in de benedenstroomse 150m overgangsectie.

Deeltrajecten 3, 4 en 5

Deze deeltrajecten hebben respectievelijk een lengte van, 350, 600 en 600. De gezamenlijke lengte van dit deeltraject is ca. 1.550m. Op dit traject wordt 0,5m bodemverhoging gerealiseerd door het inbrengen van houtig materiaal (zoals boomtakken en mogelijk delen van boomstammen) en vervolgens aanvullen met zand, waarbij de huidige stromingsdynamiek en huidige variatie in bodemhoogtes zo goed mogelijk in stand blijven. Het houtig materiaal zal gefixeerd moeten worden om opdrijving en wegstromen te voorkomen. Het fixeren wordt met natuurlijke middelen gedaan. Het houtig materiaal zorgt dat het opgebrachte zand op zijn plek blijft en draagt tevens bij aan ecologische verrijking van de beek. De reeds aanwezige grintbankjes komen op dezelfde locaties terug op de opgehoogde beekbodem. Om voldoende drooglegging van de Schipborgerweg (ook wel Schapendrift genoemd) te kunnen garanderen worden de duiker onder de weg en de weg zelf (zandweg en een verhard fietspad) mogelijk verhoogd. Om voldoende drooglegging in stand te houden bij de laagste delen van de zandweg parallel aan de noordzijde van het Anloërdiep zal mogelijk moeten worden verhoogd. Binnen een aantal deeltrajecten zijn op de huidige bodem grindbedden aanwezig. Deze worden tijdens de werkzaamheden teruggebracht in de nieuwe situatie.

Deeltraject 6

Deeltraject 6 heeft een lengte van ca. 400m en is een overgangszone waarbij de bodemhoogte geleidelijk wordt afgebouwd van 0,5m naar 0m ten opzichte van de huidige bodemhoogte. Dit wordt bewerkstelligt door het aanbrengen van houtig materiaal en zandig materiaal in de hoofdzone.

2.2 Toetsing

In de analyse van de mogelijke effecten op beschermde flora en fauna is gebruik gemaakt van eerder uitgevoerde onderzoek (Sweco 2018, bijlage 1) aangevuld met de meest recent beschikbare waarnemingen uit NDFF (2015-2020). In verband met mogelijk benodigde rij- en werkstroken is rekening gehouden met een (ruime) strook van 20m aan weerszijden van de beek. Waar 20m niet haalbaar is zal op de specifieke locatie deze 20m ingekaderd worden. De volgende werkzaamheden zijn in de analyse betrokken (tevens weergegeven in afbeelding 3.1 en 3.2):

- winnen/kappen van hout (bomen) in het beekdal;
- het inbrengen van zand in de beek;
- het inbrengen van houtig materiaal in de beek;
- Het aanbrengen van damwand in verband met tegengaan erosie.

Voorafgaand aan de toetsing op soorten en habitats wordt de kanttekening geplaatst dat het project beekverhoging Drentsche Aa als stikstof-maatregel juist bedoeld is om de natuur in het beekdal te versterken en de verdroging tegen te gaan. Hoewel dit een overall-positief effect heeft op de bestaande natuurwaarden in het beekdal laat dit onverlet dat de hiervoor benodigde maatregelen op een zo zorgvuldige mogelijke manier moet worden ingepast en uitgevoerd waarbij bestaande natuurwaarden zo veel mogelijk worden gespaard.

2.2.1 Wet Natuurbescherming: Soorten

Flora

Mogelijke relevante effecten op beschermde soorten hebben met name betrekking op het permanent aantasten van standplaatsen of leefgebieden van soorten of door tijdelijke verstoring tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden.

Binnen het deelgebied van het Anloërdiep zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten (NDFF, 2015 - 2020 jaar en Sweco 2018). Door het ontbreken

van beschermde plantensoorten langs het tracé zullen naar verwachting geen negatieve effecten plaatsvinden door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden. Wel dient tijdens de werkzaamheden beschadiging van vegetatie (zoals Rode lijst soorten) zoveel mogelijk te worden voorkomen. Op welke wijze dit plaats zal vinden wordt verder uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol.

Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen (NDFF, 2015 - 2020 en Sweco 2018). Wel ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van meerdere vleermuissoorten zoals de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

Negatieve effecten kunnen ontstaan door het verdwijnen van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en of vliegroutes. Door de kap van bomen kunnen mogelijk verblijfplaatsen en of vliegroutes verdwijnen. Indien bomen gekapt worden, wordt rekening gehouden met de potentiële aanwezigheid van een functie voor vleermuizen. Bomen met een (potentiële) functie blijven behouden. Gezien het karakter van het gebied (bos afgewisseld met openheid) zal voldoende foerageergelegenheid overblijven bij beperkte bomenkap in de directe omgeving. Bovendien zal voor de kap/winning zo veel mogelijk gebruik worden gemaakt c.q. worden aangesloten bij het reguliere onderhoudsprogramma van Staatsbosbeheer (o.a. uitdunningswerkzaamheden). Dit betekent dat geen complete boomwallen/singels zullen verdwijnen en bestaande vliegroutes in tact worden gehouden. Voor zover een overlap aanwezig is met de reguliere (dunnings)werkzaamheden van Staatsbosbeheer is het hiervoor geldende en goedgekeurde gedragscode van toepassing.

Overige zoogdieren

Nabij het deelgebied van het Anloërdiep zijn waarnemingen bekend van de Nationaal beschermde das en Europees beschermde bever (NDFF 2015-2020 en Sweco 2018). Er zijn geen negatieve effecten te verwachten als de maatregelen niet in de directe omgeving van verblijfplaatsen van beschermde soorten uitgevoerd worden (voor soorten als bever en das). Indien de maatregelen wel in de directe omgeving van de verblijfplaatsen worden uitgevoerd met mogelijke verstoring, vernietiging van verblijfplaatsen en / of leefgebied tot gevolg dient in dit geval voldoende mitigatie plaats te vinden door voldoende afstand tot de aanwezige verblijfplaatsen te houden of door het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving. Doordat de effecten plaatselijk zijn zal de functionaliteit van het gebied niet aangetast worden zal mogelijke verstoring beperkt zijn waardoor geen significant negatieve effecten plaats zullen vinden. Een inspectie voorafgaand aan de werkzaamheden moet uitwijzen of deze verblijfplaatsen aanwezig zijn of niet. Als er langs het op te hogen tracé onverhoopt toch verblijfsplaatsen van otter, das en bever worden aangetroffen zal hiermee in de uitvoering rekening mee worden gehouden door deze (ruim) buiten het werkgebied te houden. De te nemen mitigerende maatregelen bij aanwezigheid van een verblijfplaats van een beschermde soort worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol.

Amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied van het Anloërdiep zijn waarnemingen bekend van de Nationaal beschermde hazelworm en levendbarende hagedis (NDFF 2015-2020, Sweco 2018). In de nieuwe situatie zal naar verwachting het areaal aan geschikt habitat voor de Nationaal beschermde hazelworm en levendbarende hagedis niet afnemen, omdat de werkzaamheden niet reiken tot het potentiële leefgebied. Hierdoor zullen negatieve effecten mogelijk alleen tijdens de realisatiefase ontstaan. Tijdens de werkzaamheden dient verder de zorgplicht in acht genomen te worden. Dit houdt in dat zowel vrijgestelde als beschermde soorten de gelegenheid moeten worden geboden het plangebied te kunnen verlaten. Dit kan

door de werkzaamheden uit te voeren op dusdanige wijze dat de dieren zelfstandig het plangebied kunnen verlaten, maar kan ook door deze handmatig af te vangen. De exacte maatregelen (soort specifiek) die toegepast gaan worden, worden verder uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol.

Vogels

Alle inheemse vogels zijn als Vogelrichtlijnsoort beschermd conform artikel 3.1 Wet natuurbescherming. Vogels zijn te allen tijde gedurende het broedseizoen beschermd. Op basis van het bronnenonderzoek is vastgesteld dat er in de directe en wijde omgeving van het plangebied diverse (broed)vogelsoorten aanwezig zijn (NDFP 2015-2020, Sweco 2018). Verstoring van vogels treedt op wanneer er werkzaamheden uitgevoerd worden in de nabijheid van broedende vogels rond het werkgebied. Door buiten het broedseizoen te werken, wordt verstoring van broedende vogels voorkomen. De broedperiode loopt globaal van half maart tot begin augustus. Indien het niet te vermijden is in het broedseizoen te werken dient eerst onderzocht te worden of er in de nabijheid nesten of broedende vogels aanwezig zijn die verstoord kunnen worden. Indien dit het geval is, wordt gewacht met de werkzaamheden tot het moment dat de vogels uitgevlogen zijn. Als buiten het broedseizoen wordt gewerkt zijn negatieve effecten door verstoring voor vogels uit te sluiten. Voorafgaand aan het kappen van de betreffende bomen zal een inspectie plaats moeten vinden naar potentieel jaarrond beschermde nesten. De bomen met (potentieel) aanwezige jaarrond beschermde nesten zullen intact blijven.

Vissen

Door het verstoren van de toplaag van de bodem en het aanbrengen van een zandlaag op de bestaande bodem kan het leefgebied van de kleine modderkruiper (die binnen het Drentsche Aa gebied voorkomt) worden beïnvloed. De kleine modderkruiper is de enige vissoort met een beschermde status (habitaatsoort) die mogelijk voorkomt binnen het plangebied (Waterschap H&A, 2019). De effecten zullen lokaal zijn (ten opzichte van het stroomgebied Drentsche Aa) waardoor de functionaliteit van het gebied voor de soort niet wezenlijk wordt beïnvloed. Door gebruik te maken van gebiedseigen bodemmateriaal (zand) worden de effecten verder beperkt. Het zand zal op een zodanige manier in de beek worden aangebracht dat vissen in staat worden gesteld tijdig weg te vluchten. Als mitigerende maatregel kunnen eventueel aanwezige vissen (vaksgewijs) voorafgaand aan de uitvoering worden weggevangen en op voldoende afstand stroomopwaarts van het op te hogen traject weer worden uitgezet. Vanwege de grote mobiliteit kan na de inrichting gemakkelijk herkolonisatie van deze soorten plaatsvinden. Het valt niet te verwachten dat de waterkwaliteit als gevolg van het inbrengen van zand noemenswaardig zal verslechteren. Mogelijk ontstaat er enig troebelheid tijdens de inbreng van het zand, echter is dit van tijdelijke aard. De tijdelijke troebelheid zal naar verwachting geen negatief effect hebben op het voorkomen van de kleine modderkruiper die graag in slielagen of vegetatieresten verblijft. In het Anloërdiep zijn op de huidige beekbodem op een aantal locaties grindbedden aanwezig. Deze zullen in de nieuwe situatie op dezelfde locaties terug worden geplaatst. Deze grindbedden kunnen dienen als paaiplaats voor een aantal vissoorten. Door het terugbrengen van deze grindbedden, met dezelfde stroomcondities, ontstaan hierdoor geen negatieve effecten voor vissen.

Ongewervelden

Binnen het plangebied van het Anloërdiep (bij de uitmonding in het Oudemolensche Diep) zijn waarnemingen bekend van de Nationaal beschermde beekrombout (NDFP, 2015-2020). De beekrombout is een typische soort voor beekdalen zoals de Drentsche Aa en in dit geval specifiek het Anloërdiep. De larven van de beekrombout leven in en boven de huidige beekbodem. Overdag graven ze zich in en 's nachts jagen ze in de waterkolom vlak boven

de beekbodem. Door het verhogen van de beekbodem is er een risico dat de larven worden bedolven onder het in te brengen zand. Om dit te voorkomen zal de bovenlaag van de beekbodem voorafgaand aan de zandsuppletie opzij worden geschoven richting de oevers. Op deze wijze wordt de aanwezige larven de gelegenheid geboden het plangebied te verlaten alvorens ze bedolven kunnen worden onder het in te brengen zand. Voor de verstoring die wordt ondervonden door de voorkomende beschermde beekrumbout larven, kan een beroep worden gedaan op Artikel 3.3 lid 7 en Artikel 3.8 lid 7 van de Wet Natuurbescherming. Deze Artikelen schrijven voor dat maatregelen die zijn opgenomen in een goedgekeurd Natura 2000-beheerplan (verhoging van de beekbodem staat is hier één van) een vrijstelling hebben op de verbodsbepalingen voor vogel- en habitatrictlijnsoorten vanuit de Wet Natuurbescherming. Het voornaamste negatieve effect zal ontstaan door het inbrengen van zand voor de daadwerkelijke beekbodemverhoging op de trajecten waar deze maatregel wordt uitgevoerd.

2.2.2 Wet Natuurbescherming: Natura 2000

Het Anloërdiep maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Drentsche Aa.

Habitattypen

Langs het Anloërdiep binnen het plangebied komen de volgende habitattypen voor:

- ZG H3260A: Zoekgebied Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels);
- H6430A: Ruigten en zomen (moerasspirea): oeverbegroeiing;
- H7140A: Overgangs- en trilvenen: veenbegroeiingen, trilvenen;
- H91E0C: Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) bossen op beek- of rivierafzettingen.

Voor het habitatype Beken en rivieren met waterplanten zijn in het benedenstroomse deel van het traject zoekgebieden aangewezen, waarbinnen dit type mogelijk aanwezig is. Overgangs- en trilvenen komen verspreid langs het beektraject voor in grotere oppervlakten. Ruigte en zomen komen op een aantal locaties langs de beek voor in de vorm van kleine moerasjes. Halverwege het traject bevindt zich een boscomplex met vochtige alluviale bossen.

Van de soorten die kenmerkend zijn of duiden op Ruigten en zomen (moerasspirea) zijn langs het hele traject moerasspirea en echte valeriaan aangetroffen. Van de soorten die kenmerkend zijn of duiden op Overgangs- en trilvenen zijn op diverse plaatsen hennegras, pijpenstrootje, waterdriblad en wateraardbei aangetroffen. Van de soorten die kenmerkend zijn of duiden op Vochtige alluviale bossen is bittere veldkers aangetroffen. Er zijn waarnemingen van de kleine modderkruiper bekend in het pilottraject.

Tijdens de uitvoering van het werk is tijdelijk verlies van habitat van toepassing indien langdurig (langer dan 2 weken) gebruik wordt gemaakt van rijplaten of op andere wijze betreden van het gebied met materieel. Een en ander is echter sterk afhankelijk van de wijze van uitvoering van het werk en het hierbij in te zetten materieel. Bij gebruik van transportleidingen zal minder sprake van verstoring en vernieling zijn. Voor het habitatype H91E0C geldt dat de aanwezige bomen niet gekapt of verwijderd mogen worden. Het benodigde hout voor het inbrengen in de beek dient elders of hogerop in het beekdal te worden gehaald als vast wordt gehouden aan het streven gebruik te maken van gebiedseigen hout materiaal.

Habitatsoorten

- Rivierprik;

- Grote modderkruiper;
- Kleine modderkruiper;
- Rivierdonderpad;
- Kamsalamander.

Van deze habitatsoorten komt alleen de kleine modderkruiper voor binnen het plangebied van het Anloërdiep (Waterschap H&A, 2019). Voor het inbrengen van hout, zijn geen negatieve effecten te verwachten op de kleine modderkruiper. Tijdens de realisatie zal op een dusdanige wijze worden gewerkt dat de aanwezige dieren de gelegenheid wordt geboden het plangebied te verlaten. Om verstoring te voorkomen zal het werk worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding en wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld (conform gedragscode van Waterschappen). In de nieuwe situatie zal deze soort geen negatieve effecten ondervinden alleen verstoring tijdens de realisatiefase die zoveel mogelijk wordt voorkomen door het naleven van het ecologisch werkprotocol.

2.2.3 Natuur Netwerk Nederland

Langs het noordelijk deel van het beektraject van het Anloërdiep bevindt zich overwegend Nat schraalland (N10.01). In het middendeel grenst hoog- en laagveenbos (N14.02) aan de beek met daarin gelegen nat schraalland. Het zuidelijk deel van de beek is omgeven door vochtig hooiland (N10.02) en Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02).

De werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op wezenlijke kenmerken van het gebied en hebben derhalve geen negatieve effecten op NNN, mits het gebruikte hout niet afkomstig is uit de aangewezen beheertypen direct grenzend aan de beek, maar van elders uit het beekdal afkomstig is.

3 Meekoppelkansen

Door het ophogen van de beekbodem van de Drentsche Aa (in dit geval specifiek het Anloërdiep) zal in de omgeving het (grond)waterpeil stijgen zodat het gebied in droge perioden minder verdroogd. Op deze manier worden kwetsbare en grondwater gerelateerde habitattypen rondom het Anloërdiep positief beïnvloed. De omliggende landbouwpercelen zullen niet worden beïnvloed door effecten van de beekbodemverhoging.

De eerste meekoppelkans waar het hier om gaat betreft het omleggen van een relatief diep in het natuurgebied gelegen watergang die water van een aantal landbouwpercelen afvoert. Door deze afwateringsroute om te leggen en deels in de vorm van een duiker uit te voeren, kan de huidige watergang grotendeels worden gedempt/verondiept waardoor de drainerende werking op de omliggende natuur kan worden weggenomen en wordt op hetzelfde moment afvoer van landbouwwater over maaiveld van natuurgronden voorkomen. De benodigde afvoervoorzieningen van water van de landbouwpercelen worden hiermee tevens goed geborgd.

De tweede meekoppelkans betreft het grotendeels dempen/verondiepen van de water van de Gasterense Duinen afvoert naar het Anloërdiepje. Hierdoor kan verdroging van de omliggende natuurgronden worden verminderd.

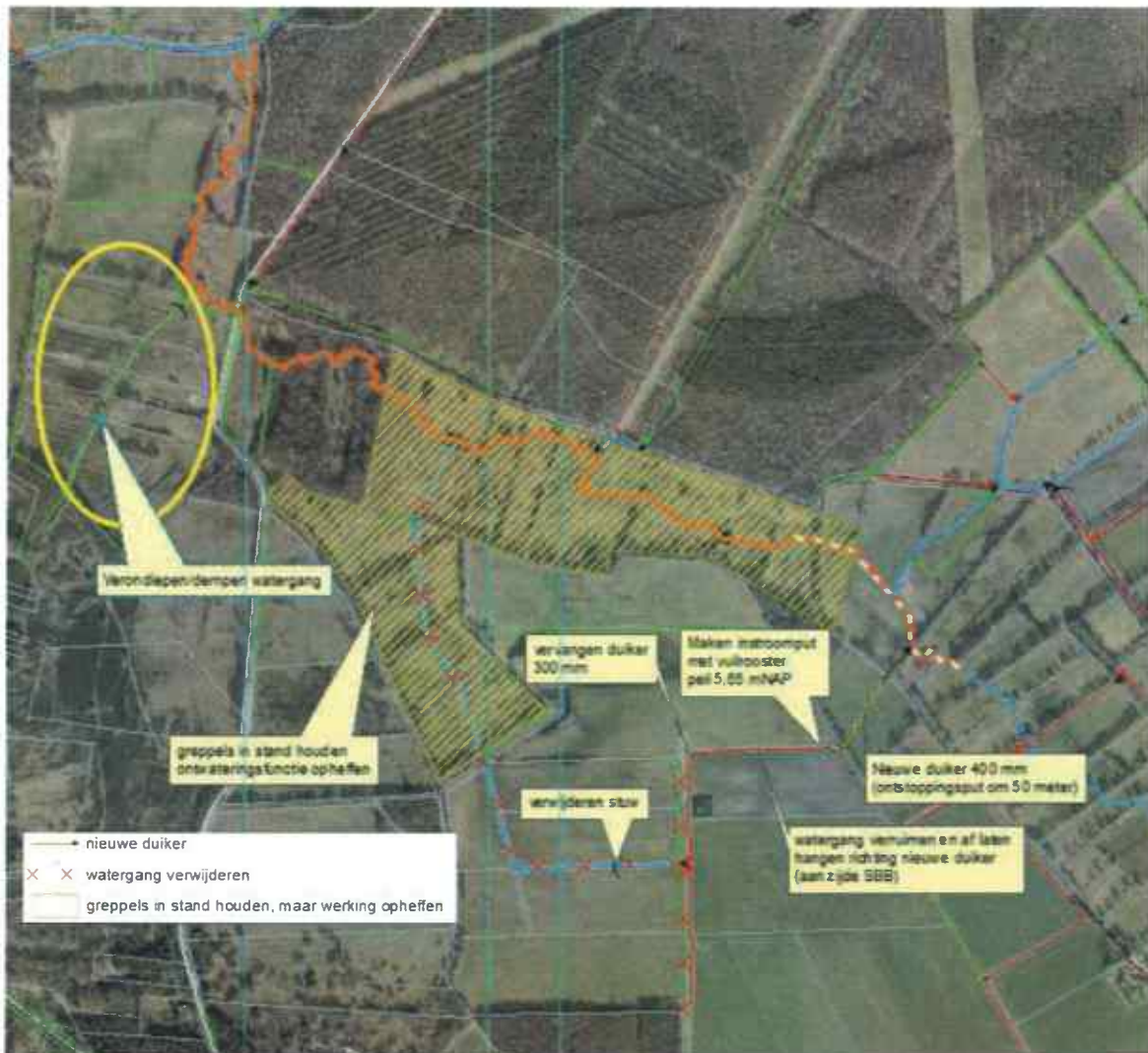
Het gaat hier om een meekoppelkans die (vooralsnog) afhankelijk is van het vinden van financiering om het mogelijk te maken.

3.1 Werkzaamheden

De werkzaamheden voor de koppelkansen binnen het deeltraject van het Anloërdiep worden uitgevoerd op terreinen die reeds in eigendom zijn bij Staatsbosbeheer en zijn al ingericht als natuur. Meer gedetailleerd bestaan de werkzaamheden uit:

- Vervangen duiker;
- Aanbrengen instroomput met vuilrooster;
- Watergangen verruimen en af laten hangen richting nieuwe duiker;
- Aanleg nieuwe, lange duiker.
- Verwijderen stuw;
- Verwijderen/dempen/verondiepen watergangen
- Greppels in stand houden: ontwateringsfunctie opheffen (geel gearceerd in afbeelding 4.1);

In afbeelding 4.1 zijn de drainageleidingen weergegeven.

Afbeelding 4.1: Weergave locaties werkzaamheden.

3.2 Inventarisatie beschermde soorten en natuurwaarden

3.2.1 Soortenbescherming

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde planten of zoogdieren (NDFP 2015-2020). Wel komen verspreid over het plangebied beschermde reptielen voor op de locatie waar de ontwateringsfunctie vervalt. Het betreft levendbarende hagedis en adder (NDFP 2015-2020). Hier vinden geen specifieke werkzaamheden plaats die beschermde amfibieën negatief beïnvloeden. In de nieuwe situatie zal het gebied vernatten, maar met voldoende afwisseling naar drogere plekken zal dit voor de aanwezige reptielen geen negatieve effecten hebben. De overige locaties waar werkzaamheden worden uitgevoerd bestaan uit agrarisch gebied en komen naar verwachting geen reptielen of amfibieën voor.

Volgens NDFP (2015-2020) zijn geen waarnemingen bekend voor vogels. Gezien het karakter van het gebied en de omgeving kunnen diverse (broed)vogelsoorten hier

voorkomen. Door buiten het broedseizoen te werken wordt negatief effect ten aanzien van broedvogels voorkomen. Indien bomen gekapt worden dient voorafgaand aan de kap een inspectie plaats te vinden naar potentieel jaarrond beschermde nesten.

Binnen het plangebied komen de ongewervelde soorten beekrombout en grote weerschijnvlinder voor. Deze soorten zijn Nationaal beschermd. Op de locaties waar werkzaamheden plaatsvinden, gaat geen habitat voor deze soorten verloren. In die nieuwe situatie wordt het gebied natter, maar heeft dit geen negatief effect op deze soorten.

Verder komen er binnen het plangebied diverse algemene soorten voor en is het mogelijk dat er beschermde soorten het plangebied passeren. Hiervoor dient tijdens de realisatiefase de zorgplicht in acht genomen te worden, dat voornamelijk inhoud dat aanwezige dieren de gelegenheid moet worden geboden het plangebied te kunnen verlaten. Mogelijke mitigerende maatregelen die genomen moeten worden als er gewerkt wordt in kwetsbare perioden worden verwerkt in een ecologisch werkprotocol. In de nieuwe situatie wordt het gebied natter en geschikter voor de in het gebied voorkomende beschermde soorten. Tevens worden de werkzaamheden uitgevoerd in het kader van in het Natura 2000-beheerplan geformuleerde maatregel. De werkzaamheden zijn daarom niet vergunningplicht. Wel dient er zorgvuldig omgegaan te worden met de mogelijk aanwezige natuurwaarden.

3.2.2 NNN

Het plangebied ligt binnen de begrenzing van NNN. Door de werkzaamheden wordt het gebied in de nieuwe situatie natter en worden aanwezige natuurwaarden versterkt. De werkzaamheden die plaatsvinden ten behoeve van de compensatie/mitigatie voor de aanwezige particuliere percelen vinden voornamelijk plaats in huidig agrarisch gebied en zijn minimaal. Derhalve zullen geen negatieve effecten veroorzaakt worden op de kernwaarden van NNN. In afbeelding 4.2 is de omgeving van het plangebied met de begrenzing van NNN weergegeven.

Afbeelding 4.2: Omgeving van plangebied (rood omkaderd) met NNN begrenzing (transparant groene vlak).

3.2.3 Natura 2000

Het plangebied voor de meekoppelkansen valt deels binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied (zie afbeelding 4.3). Op de locaties waar werkzaamheden plaatsvinden zijn geen beschermde habitattypen aanwezig. De werkzaamheden worden juist uitgevoerd ten behoeve van een maatregelen zoals vastgelegd in het goedgekeurde Natura 2000-beheerplan Drentsche Aa. Naar verwachting zullen de Natura 2000 doelen niet negatief worden beïnvloed door de werkzaamheden. Enige verstoring kan ontstaan door de werkzaamheden gedurende de realisatiefase. Om deze verstoring zo ver mogelijk minimaliseren dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

Afbeelding 4.3: Omgeving plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de begrenzing Natura 2000-gebied (transparant geel vlak).

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Beekbodemverhoging

- Zorgplicht dient in acht te worden genomen.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden tijdig een veldinspectie uitvoeren naar aanwezige rust en verblijfplaatsen van de das en bever. Bij aanwezigheid voldoende afstand houden.
- Te kappen bomen voorafgaand aan de kap inspecteren op rust en verblijfplaatsen voor vleermuizen of een jaarrond beschermd nest voor vogels of verblijfplaatsen voor overige zoogdieren (eekhoorn).
- Werken met ecologische begeleiding/ecologisch werkprotocol of gedragscode voor naleving zorgplicht (voor met name de kleine modderkruiper en aanwezige amfibieën).
- Op de plaatsen waar de beekbodem door de werkzaamheden verstoord wordt (opgehoogd), moet de bovenste laag naar de zijanten worden geschoven in de richting van de oeverzones i.v.m. mogelijke aanwezigheid van de larven van de beekrombout.
- Aanwezige vissen moet de gelegenheid krijgen het plangebied te verlaten tijdens de werkzaamheden. Een mogelijkheid hiervoor is om de vakken waar gewerkt wordt, vooraf af te vissen.
- Zorgplicht in acht nemen tijdens de werkzaamheden (ecologische begeleiding / werkprotocol/ gedragscode).
- Werkzaamheden uitvoeren in de minst kwetsbare periode voor vissen, amfibieën, reptielen en broedende vogels. De periode van september tot maart sluit het best aan bij deze kwetsbare periodes (zie afbeelding 3.1).

4.2 Meekoppelkansen

Voor uitvoering van de werkzaamheden om verdroging in natuurgebieden te beperken is gericht op verbetering van omstandigheden voor de aanwezige natuurwaarden. Hiervan worden derhalve geen negatieve effecten op beschermde soorten of habitattypen. Om passerende dieren de gelegenheid te bieden het plangebied te kunnen verlaten dient de zorgplicht in acht genomen te worden. Om te waarborgen dat deze in acht genomen wordt, dienen de werkzaamheden en wijze van uitvoering verder te worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

4.3 Zorgplicht

Om verstoring op aanwezige beschermde natuurwaarden te voorkomen dient de zorgplicht in acht genomen te worden.

Voor migrerende, overvliegende of foeragerende vleermuizen betreft dit dat de werkzaamheden zo veel als mogelijk overdag uitgevoerd te worden en dient waar mogelijk tussen zonsondergang en zonsopgang geen directe werkverlichting of strooiverlichting (m.u.v. voertuigen) toegepast wordt, die op bosjes of bomen kan schijnen. Dit zal in een ecologisch werkprotocol verder worden uitgewerkt.

Voor eventueel aanwezige algemene (vrijgestelde) soorten in de Provincie Drenthe geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt, net als voor de beschermde soorten wel de zorgplicht, wat betekent dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Aanwezige dieren dienen in de gelegenheid gesteld te worden het plangebied te kunnen verlaten.

Project specifiek houdt dit in:

- Werken met ecologische begeleiding/ecologisch werkprotocol of gedragscode voor naleving zorgplicht;
- Uitwerken mitigerende maatregelen zoals werkzaamheden uitvoeren buiten kwetsbare periodes (zie afbeelding 5.1) in het ecologisch werkprotocol.

Onderstaande tabel geeft de kwetsbare perioden aan voor beschermde soorten in Nederland. Het geeft een overzicht in welke periode met welke soortgroep voornamelijk rekening mee moet worden gehouden. Als gewerkt wordt in een kwetsbare periode moet voor die betreffende soortgroep met mitigerende maatregelen worden voorkomen dat negatieve effecten ontstaan. De mitigerende maatregelen worden nader uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol, waarbij per soortgroep wordt vermeld welke mogelijke effecten kunnen ontstaan en hoe deze kunnen worden voorkomen. Ecologische begeleiding borgt dat de maatregelen uit het ecologisch werkprotocol worden nageleefd.

Soortgroep	Functie	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten	Bloei en zaadzetting				●	●	●	●	●				
Vleermuizen	Voortplanting			●	●	●			●	●	●		
	Zomerverblijf				●	●	●	●	●				
	Winterverblijf	●	●	●							●	●	●
	Jacht/vliegroute				●	●	●	●	●	●			
Overige zoogdieren	Voortplanting			●	●	●	●	●	●				
	Zomerverblijf			●	●	●	●	●	●				
	Winterverblijf	●	●	●	●						●	●	●
Vogels	Broedseizoen			●	●	●	●	●	●				
	Vaste rust- of verblijfplaats	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Winterverblijf	●	●	●							●	●	●
Reptielen	Voortplanting			●	●	●	●	●	●				
	Zomerverblijf			●	●	●	●	●	●				
	Winterverblijf	●	●	●							●	●	●
Amfibieën	Voortplanting			●	●	●	●	●	●				
	Zomerverblijf			●	●	●	●	●	●				
	Winterverblijf	●	●	●							●	●	●
Vissen	Voortplanting			●	●	●	●	●	●				
	Winterverblijf	●	●									●	●
Ongewervelden	Voortplanting				●	●	●	●	●	●			
	Winterrust	●	●	●	●							●	●

● Kwetsbare periode hele maand * De soortspecifieke perioden kunnen hiervan afwijken.
◐ Kwetsbare periode eerste helft maand
◑ Kwetsbare periode tweede helft maand

Afbeelding 5.1: Overzicht van gevoelige perioden voor uitvoering (Natuurkalender, ministerie van LNV).

Verantwoording

Titel Aanvullende notitie ecologie voor
beekverhoging in het Anloërdiep

Projectnummer 356720

Referentienummer -

Revisie D1

Datum 08-06-2020

Auteur Germ Zeephat

E-mailadres germ.zeephat@sweco.nl

Gecontroleerd door Rietje Klous

Paraaf gecontroleerd

Goedgekeurd door Tim Verver

Paraaf goedgekeurd

Deze notitie is mede mogelijk gemaakt door:

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

provincie Drenthe

Opdrachtgever:

Bijlage 1 Flora- en Faunaonderzoek beekverhoging 2018

Separaat bijgevoegd.

